

[Borgbjerg.]

tik for Tiden til sammen med Venstre at støtte Konservatismen, det vil sige stabilisere Ubevægeligheden.

Sagen er nemlig den, at i det Øjeblik der opstaar en saadan indre kirkelig Uro, en Konflikt, en Strid — det som Fru Schmit og det ærede Medlem Hr. Vejen mente vilde blive Følgen af at bryde Baandet mellem Staten og Kirken eller de folkekirkelige Forhold, hvad der, saaledes som det hidtil har formet sig, i Virkeligheden bliver det samme —, en kirkelig Uenighed med nye Krav om Frihed, eller hvad det nu kan være, vil denne indre kirkelige Uro og Strid øjeblikkelig overføres paa det politiske Omraade, den vil, som vi har set det Gang paa Gang, gribe ind i det rigsdagspolitiske og det regeringspolitiske. Vaalse-Striden kunde jo ikke holdes indenfor Kirkens egne Rammer, Ryslinge-Striden heller ikke. Vaalse-Striden og Ryslinge-Striden fik øjeblikkelig statspolitiske, borgerlig-politiske Følger. Vi kunde her i dette Ting, i denne konfessionsløse Rigsdag ikke blive fri for at beskæftige os med disse Spørgsmaal; her blev forhandlet i brede Baner om Lærespørgsmaal, om Jomfrufødsel, om Dogmer, noget, som ogsaa efter min Mening den konfessionsløse Rigsdag er ganske uskikket og ganske inkompetent til. Men det kan ikke undgaaes, og saa ser vi det uhyggelige, som jeg Gang paa Gang under de kirkepolitiske Forhandlinger for mange Aar siden har peget paa, at der strømmer en Mængde Mennesker til, Pressefolk, Blad- og andre Politikere, som ikke har den fjerneste Interesse for disse aandelige eller religiøse Spørgsmaal, ikke den fjerneste, men de strømmer til, fordi der kan slaas politisk Mønt deraf. Vi saa under Vaalse-Striden Højreblade og Venstreblade, hvis Redaktører, Journalister eller Udgivere ikke havde den fjerneste Interesse i Spørgsmaalet: for eller imod Jomfrufødsel, øjeblikkelig blive fanatiske Tilhængere af dette kirkelige Dogme, fordi det kunde bruges politisk, valgpolitisk mod visse Partier og Regeringen. Det er det uhyggelige, det er denne Sammenblanding af Politik og Religion, som jeg altid har set paa, jeg vil ikke saa meget sige: med den største Frygt som med den største Afsky. Men saaledes som Forholdene har udviklet sig her i Landet, kan det ikke være anderledes, hvis vi ikke kommer til et afgørende Brud med den hidtidige Udvikling, en virkelig Fornyelse af hele dette Forhold.

Nu slog den højtærede Kirkeminister og ogsaa Venstres ærede Ordfører paa, at der ikke kunde komme noget Resultat ud af

dette Udvalgs Arbejde, fordi de to Partier, som stemmer for det, i Virkeligheden er fuldkommen uenige, ser diametralt modsat paa Tingene — Socialdemokratiet vil Kirkens Adskillelse fra Staten, og det konservative Folkeparti vil en Kirkeforfatning under Statskirkens Opretholdelse. Men dette er en meget ensidig Fremstilling, og det under mig, at den højtærede Kirkeminister fremsætter den her, for det er jo ikke mange Dage siden, denne Sag var til Behandling i det andet høje Ting, og der rettede Socialdemokratiets Ordfører, den tidligere Kirkeminister, et Spørgsmaal til de andre Partier. Han skitserede — naturligvis i meget korte, kraftige Hovedtræk —, hvordan han tænkte sig det Resultat, som han ønskede maatte udgaa af et kirkeligt Udvalgs Arbejde, med disse Ord — de findes i Landstingstidende, Sp. 421:

„Naar vi skal gaa til en Adskillelse af Stat og Kirke, maa vi gaa ud fra to Hovedprincipper, nemlig at Folkekirken giver Afkald paa Statens Beskyttelse af Folkekirken, Tro, Bekendelse, Lære o.s.v., med andre Ord, at Staten fritages for at være Formynder og Vogter for Folkekirken i alle indre Anliggender, medens Staten vedbliver at have Bestyrelsen af Kirkegodset. . . . Ved Kirkegodsets forstaar jeg alle de Lønningsmidler, som ikke skaffes til Veje ved Ligning, samt Kirkeformuer og Kirker, som ikke er i privat Eje.“

— Nu ønskede han at høre de andre Partiers Stilling til dette Program, og den højtærede Kirkeminister svarede:

„Jeg skal til det Spørgsmaal, som den ærede socialdemokratiske Ordfører (Dahl) har stillet, svare, at dersom man en Gang gennemfører en Adskillelse mellem Stat og Kirke, saa vil jeg rent paa Forhaand og uden dybt at have gennemtænkt det i Enkeltheder ikke mene, at der var noget at indvende imod den Vej, ad hvilken han saa ønsker, at man skal gaa.“

Her er der altsaa ikke nogen reel Uenighed, men kun Uenighed om Tidspunktet; der er ikke Uenighed om selve Indholdet i den nye kirkelige Tilstand, men om Tidspunktet for dens Indtræden. Og det radikale Venstres Ordfører, Landstingsmand Gunnar Fog-Petersen, sagde:

„Jeg tror ikke, at der, naar det kom til en Adskillelse af Stat og Kirke efter det Synspunkt, vi der har anlagt, vilde være uoverstigelige Hindringer for en frugtbar Forhandling mellem det Standpunkt, som jeg nu forstaar er det ærede Medlems, og vort.“